

ברכת כיסוי הדם

אור לכ"ח תשרי ה'תשע"ה
לכבוד מערכת התקשרות,
שלום וברכה!

הנה בגיליון מס' א'נ"ג ערב ראש השנה ה'תשע"ה לוח השבוע הלכות ומנהגי חב"ד, בעניין ברכת כיסוי הדם באתי להאיר ולהעיר מה שסיפר לי הרה"ח ר' שמואל ע"ה האלפערין המכונה בליובאוויטש שבליובאוויטש שמואל פלעשצעניצער, בהיותו תלמיד בתורת ה' הולך רגלי בכל יום חמישי לזאָאָלשא, מקום נאות דשא, שם שהה כ"ק אדמו"ר הרשב"ב נ"ע זי"ע לשחוט עבורו עוף לכבוד שבת ק'.
כמוכן שהי' מכבד את כ"ק נ"ע בברכת כיסוי הדם. בשמעו שכ"ק נ"ע מברך "הדם", בהיותו צעיר לימים נזרקה מפיו בל' תמי' הרי כתוב דם בלא ה'. כמוכן, כיוון שכבר התבטא והתחרט מיד על פליטת הפה הרי אי אפשר להחזיר.
אך כ"ק זי"ע מטובו הסביר לו, כן הדבר אבל הרמב"ם כתב הדם ז.א. דם הידוע דם חי' ועוף. הרה"ח ר' שמואל ע"ה נ"ל הי' מקובל כבר סמכא שיש לסמוך ולקבל דבריו.

מעריצו ומכבדו כראוי לו
בברכת טוב
מ.מ אראנאו

לזכות
אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'סה

ערב שבת קודש
פרשת מקץ
כ"ז בכסלו התשע"ה

יוצא לאור על ידי
מכון ליובאוויטש שעליד
צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ז בכסלו ה'תשע"ה - ד' בטבת ה'תשע"ה

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ז בכסלו	משוך חסדך וגוי... ספר המדע והוא ספר ראשון... הלי יסודי התורה... בפרקים אלו. פרק א-ג.	פד להקריב... קסו לשבות... קדש.	מ"ע א. מל"ט א. מ"ע ב.
ש"ק	כ"ח בכסלו	פרק ד-ו.	קסז לשבות... רמח לדון... אין לו.	מ"ע ג. ד. ט.
א'	כ"ט בכסלו	פרק ז-ט.	מצות לא תעשה... א מצוה ראשונה... קכב שלא לשבור... בו.	מל"ט טג. סה. מ"ע קעב.
ב'	ל' בכסלו	פרק יו"ד. הלי דעות... בפרקים אלו. פרק א-ב.	קכג שלא להוציא... רמד שלא לגנוב... ממון.	מל"ט סד. מ"ע ח. ו. רו.
ג'	א' בטבת	פרק ג-ה.	רמה שלא לגזול... שסה שלא ירבה... מאד. אלו הם... ובין לא תעשה.	מ"ע רו. מל"ט שב. מ"ע רה. מל"ט שג.
ד'	ב' בטבת	פרק ו-ז. הלי תלמוד תורה... בפרקים אלו. פרק א.	וראיתי לחלק... ספר המדע הלכותיו... ספר נשים... וחי מצות לא תעשה.	מל"ט רנו. שא. דש. שה.
ה'	ג' בטבת	פרק ב-ד.	ספר קדושה הלכותיו... ספר קרבנות... וייט מצות לא תעשה.	מ"ע יא.
ו'	ד' בטבת	פרק ה-ז.	ספר טהרה הלכותיו... ספר שופטים... בעזרת ש-ד.	מ"ע רט.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זריחה החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	72 ד'	120 ד'							
ו', כ"ז בכסלו	5.19	4.30	5.41	6.44	9.05	11.38	12.08	4.39.1	5.06
ש"ק, כ"ח בכסלו	5.19	4.31	5.42	6.45	9.06	11.38	12.08	4.39.6	5.06
א', כ"ט בכסלו	5.20	4.31	5.42	6.45	9.06	11.39	12.09	4.40.0	5.07
ב', ל' בכסלו	5.20	4.32	5.43	6.46	9.07	11.39	12.09	4.40.5	5.07
ג', א' בטבת	5.21	4.32	5.43	6.46	9.07	11.40	12.10	4.41.1	5.08
ד', ב' בטבת	5.21	4.33	5.44	6.47	9.08	11.40	12.10	4.41.6	5.08
ה', ג' בטבת	5.22	4.33	5.44	6.47	9.08	11.41	12.11	4.42.1	5.09
ו', ד' בטבת	5.22	4.33	5.44	6.47	9.08	11.14	12.11	4.42.5	5.09

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה בכמו ארבע מינוטין (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
מקץ	4:03	5:19	4:17	5:20	4:06	5:18	4:21	5:22
ויגש	4:07	5:23	4:21	5:24	4:10	5:22	4:25	5:26

עורך אחראי: לוי צחק שייקביץ • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף צחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעליד צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יור: הרב יוסף צחק הכהן אהרונב

כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 6084000, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

www.chabad.org.il אינטרנט: chabad@chabad.org.il דואר אלקטרוני: ISSN 0793-7474

תשובת הרבי, במענה לשאלה האם לערוך חתונה [בחצי השני של רוב החודשים, וכן] בזמנים מסויימים שהיה מנהגנו שלא לקיים בהם חתונה: "הגבלות בימינו אלה בנוגע לימי חתונה - מלבד המפורשים [=שולחן ערוך], כמובן ופשוט - המביאים לדחיית ואיחור זמן החתונה, מביאים בכמה וכמה מקרים, בעוונותינו הרבים, למכשולים בענייני צניעות וכו' דחתן וכלה, וד"ל. וצריך עיון גדול ביותר: הכדאיות הן, או אדרבא?! [ולכן עצתי בכלל - שלא לאחר זמן חתונה]"²³.

יום חמישי

ג' בטבת

יום רביעי בלילה, אור ליום חמישי: הלילה - ליל 'ניתל'²⁴: מה שנוהגים שלא ללמוד²⁵ בליל 'ניתל', ביאר כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע הטעם, שהוא "כדי שלא להוסיף חיות" [באותו האיש,

23) 'דבר מלך' (הוצאת 'ופרצת', כפר חב"ד תשנ"ט) עמ' 65. זאת בנוסף להוראות דומות שפורסמו בנדון ב'התקשרות' גיליון קסא עמ' 18 - כל זה במקום ההסתייגות שהיתה בעבר מעריכת חופה בחודשי טבת ושבת, כמ"ש באג"ק ח"ה עמ' נב, חי"ח עמ' טז, ובפרט בח"ז עמ' פח.

24) ברשימות היומן' עמ' שיג, שסה, ב'היום יום' יז טבת ובס' השיחות תש"נ ח"א עמ' 192 - נכתב בתי"ו (כמו במחזור ויטרי הלי' שחיטה סי' פ, בתרומת הדשן סי' קצה, ובד"מ יו"ד סו"ס קמח - במהדורות ללא נזורה. מאידך באג"ק ח"ג עמ' קכ וח"ד עמ' שנב, ובאגרת שבלקוטי שיחות חט"ו עמ' 545, כמו בס' המנהגים טירנא בהגות המנהגים סי' יד, בכפתור ופרח פ"י ובלבוש יו"ד שם - נכתב בתי"ת). וכתב הרבי בלקוטי שיחות שם: ניטל - רמז להעדר, וי"א ניתל - מלשון נתלה, הוא [=כינוי ל]זמן לידת אותו האיש (נאטאל בלטינית = לידה).

25) [אבל לומדים את המשניות של האבלים לאחר התפילה כרגיל]. גם חסידות אין לומדים. בשידור הרדיו בלילה זה שהיה מיועד בקביעות לשיעור התניא שנאמר ע"י הרה"ח ר' יוסף וינברג, הורה לו הרבי לספר סיפורים מרבותינו נשיאנו - כ"ז מגיליון 'כפר חב"ד' מס' 646 עמ' 15 (כאמור ברשימות היומן' עמ' שסה: "גם דא"ח לא היה [אדנ"ג] לומד [ב'ניתל'], וגם לא למיגרס", ולא כאמור ברשימות' קודמות, רשימות היומן' עמ' שיג, בשם אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, שאי-הלימוד בנייתל אינו שייך ללימוד חסידות. ואולי בדרגת לימוד החסידות של רבותינו נשיאנו הוא עניין אחר, שאין ממנו יניקה, ולכן מסופר ברשימות היומן' עמ' שסה הנ"ל שהצמח צדק למד בלילה זה, אבל כש'הזכירו לו" - הפסיק). ואולי משום כך אמר הרבי פעם שיחה קצרה בליל ניטל (התועודות תש"נ ח"ב עמ' 59).

שהוא זמן לידתו, ובההולכים בשיטתו עתה²⁶. פעם אמר: "אינני מחבב את המתמידים ששמונה שעות²⁷ אלו נוגעות בנפשם". והוא רק עד חצות לילה²⁸ (בתל-אביב: 11:41)²⁹. לדעת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו³⁰ צריך להיות המנהג בכל מדינה לפי ליל אידם של רוב הגויים (הנוצרים) במדינה זו³¹ בזמן הזה, דהיינו בארץ הקודש בערב זה. קידוש לבנה: אם צפויה עננות מוגברת, יש לקדש את הלבנה מיד כשאפשר, גם אחר ג' ימים (מצעת לעת) מהמולד (החל מהלילה בשעה 10:31), ואין להמתין עד אחר שבעה ימים מהמולד³².

26) לקוטי שיחות כרך טו עמ' 554.

27) ב'היום יום עם הערות וצינונים' ח"א, מציע לפרש זאת, היות ו'סדר נגלה' בליובאוויטש נמשך 8 שעות (קונטרס עץ החיים סי' פ' כב), הכוונה שאינו מרוצה מאלה המתקשים להשלים את מניין השעות גם ביום זה.

28) כ"ק אדמו"ר מהור"צ, לוח 'היום יום' יז טבת. צ"ב אם נהגו להימנע מלימוד מתחילת השקיעה (כמנהג רוב עדות החסידים) שבלוח דבר בעתו. ובס' נטעי גבריאל שם פ"ב הע' ט' כתב שכן מנהג חב"ד. וצ"ב מקורו, או מצאת הכוכבים בלבד [וראה ב'התקשרות' גיליון רפג עמ' 18 וגיליון שלג עמ' 19 בנדון. וכל עוד יש ספק בזה, יש לנהוג כדברי הרבי (אג"ק ח"ד עמ' שנב); 'וכיוון שלעניין ביטול תורה חידוש גדול הוא, ולכן אין לך בו אלא חידושו'].

29) לעניין עונה ראה בשערי הלי' ומנהג ח"ד עמ' קלב, ודיון בזה ב'התקשרות' גיליון תש"ו עמ' 18, ומסיק שעכ"פ אין ראייה משם להחמיר בליל טבילה אחר חצות.

30) לקוטי שיחות הנ"ל. ומציין שזה דלא כדמשמע בס' 'דרכי חיים ושלום' סי' תתכ"ה. אג"ק ח"ג עמ' קכ. חי"ד הנ"ל.

31) במכתב כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו: "לשמעתי שבארה"ק ת"ז אין נוהגין בזה כלל (ובטח שמע זה מבר-סמכא ביותר [ז"א שהרבי מפקפק בזה]) - אם כוונה השמועה, אולי אפשר לומר הטעם, שכיוון שפשטה שם (מלבד תקופות קצרות, כידוע) ממשלת הישמעאלים, ותלוי בשר של מעלה, לא היה מלכתחילה עניין לניטל שם. ובמילא אין החשש דלהוסיף חיות" - אג"ק ח"ג הנ"ל. וכנראה בא רק ללמד זכות, שהרי באג"ק ח"ד הנ"ל מורה פרטים בהנהגה זו לשואל מירושלים ת"ו. ובשיחת כ' כסלו ה'תשל"ז (הנחת הת' סל"ח, בלתי מוגה) נאמר: "תלוי אם יש במקום זה עניין של ע"ז. ולכן במקומות כמו מרוקו ותימן לא נוהרו ב'ניטל', כיוון שאינם קשורים עם הנוצרים" [זאת למרות שהנוצרים (הצרפתים) שלטו במרוקו בדרות האחרונים]. ולכן, בארה"ק שיש הרבה ע"ז והאגותיהם נערכות ברעש גדול, ברור שיש להיזהר בזה. ואכן בין אנ"ש בארה"ק כיום נפוץ ומקובל להיזהר בזה בפשיטות. וראה קובץ 'מוריה' גיליון קסא ובלוח 'דבר בעתו' ביום זה, בעניין מנהגי ישראל בליל ניטל בכלל. ובארה"ק בפרט.

32) שער-הכולל פרק לג אות ב, עיי"ש בסופו, וכן בהגת כ"ק אדמו"ר מהורש"ב על זה (בסידור תורה-אור תשמ"ז עמ' 489) ובסופה. וראה בס' 'דיני ומנהגי ראש-חודש - חב"ד' פ"ב הע' 32.

מעבודה במסירות נפש להידור למעלה מהידור

מהי הסיבה ל"מהדרין מן המהדרין" דווקא בחנוכה? • שלושה אופנים בקיום המצות: על-פי דין, הידור, ועבודה במסירות נפש • בין הידור לפי המתחייב בשכל, לעשייה ללא הרגש עצמי ובלבד שהדבר ייעשה • על עבודה במסירות נפש מתנהגים גם מלמעלה בדרך שלמעלה מהטבע • וגם לימוד מיוחד לתלמידי הישיבות • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

ב. בחנוכה ישנם שני ניסים⁵: (א) ניצחון המלחמה, שעל זה תיקנו הלל והודאה, (ב) נס פך השמן, שעל זה תיקנו הדלקת הנרות. ועניין "מהדרין מן המהדרין" הוא (לא במצות הלל והודאה, אלא) במצות הדלקת הנרות הקשורה עם נס פך השמן.

ולהבין מעלת נס פך השמן על כל הנסים ובכללם גם נס ניצחון המלחמה – יש להקדים ולבאר שבהנהגות שלמעלה מצינו ג' אופני הנהגות: (א) הנהגה טבעית. – הנהגה הטבעית גופא יכולה להיות באופן נעלה, בהצלחה, אבל, אף שזהו עניין של הצלחה, הרי זה בכל זאת רק הצלחה שעל-פי טבע.

(ב) הנהגה נסית שלמעלה מטבע. ובאופן כזה היה ניצחון המלחמה בחנוכה – "מסרת גבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים"⁶, שזהו נס שלמעלה מטבע. – אילו היה הניצחון באופן של גבורים ביד גבורים, הרי זה גם עניין של הצלחה, שהרי זוהי מלחמה, אבל עדיין אין זה נס; אבל "גבורים

(5) ראה השקו"ט בזה – בלקו"ש ח"י ע' 142 ואילך. חט"ו ע' 366 ואילך. חכ"ע ע' 235 ואילך. ועוד.

(6) נוסח הודאת "ועל הנסים" בתפלת העמידה וברהמ"ז.

א. מצות¹ נר חנוכה חלוקה מכל המצוות בשני עניינים:

(א) בכל המצוות ישנו קיום המצווה כתיקונה, וההידור במצווה, אבל אין עניין של הידור מן ההידור.

וראיה לדבר – מדברי הגמרא² "הידור מצווה עד שליש במצווה", והגמרא מוסיפה "עד שליש משלו, מכאן ואילך משל הקב"ה", ונמצא, שיכולים להדר עד אין שיעור, וכל זה נכלל ב"הידור מצווה". מה שאין כן במצות חנוכה ישנה לא רק המצווה עצמה, ולא רק הידור מצווה, אלא גם מהדרין מן המהדרין.³

(ב) בכל המצוות – מקיימים רוב בני ישראל רק את המצווה עצמה. אבל במצות נר חנוכה נהגו כל ישראל⁴ לקיים לא רק את המצווה עצמה, אלא גם את ההידור, ואפילו את ההידור מן ההידור.

(1) חלקה הראשון (ס"א) הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר, ונדפס בלקו"ש ח"א ע' 92 ואילך. והמשכה (ס"ו ואילך) – מהנחה בלתי מוגה.

(2) ב"ק ט, ב.

(3) שבת כא, ב. וראה בארוכה אגרות קודש כ"ק אדמו"ר ח"א ע' רכא ואילך.

(4) שו"ע או"ח סתרע"א ס"ב, בהגהת הרמ"א.

לכבוד החנוכה¹⁵.

יום שלישי, א' בטבת

ז' דחנוכה – ב' דראש-חודש

נוהגים כדאמתול. בשחרית, בקריאת התורה קוראים לרביעי בפרשת נשא: "ביום השביעי".

יום רביעי, ב' בטבת

ח' דחנוכה – ז' דחנוכה

קוראים לכהן: "ביום השמיני... מלאה קטורת", ללוי עד "בן צורישדי", ולשלישי – "ביום השביעי" (עד אחר תחילת פרשת בהעלותך) כן עשה את המנורה.

על כל אחד ואחת לנצל את יום 'זאת חנוכה': להשלמת נתינת דמי-חנוכה (מי שטרם נתן – "לחטוף" עוד בחנוכה, וכל המקדים הרי זה משובח), וגם מי שכבר נתן – להוסיף עוד¹⁶. להשלים הפעולות ד'מבצע חנוכה', עד לתכלית השלימות¹⁷; ולעשות 'סך-הכול' מכללות העניין דחנוכה, על כל השנה כולה, להאיר את העולם כולו ב"נר מצווה ותורה אור"¹⁸. לשם כך יש לערוך התוועדות נוספת ביום זה¹⁹. יש ללמוד ביום זה את מאמר רבינו הזקן (או על כל פנים חלק ממנו) המבאר מעלת 'זאת חנוכה', והעיקר 'לחיות' עמו²⁰. בזאת חנוכה הורה הרבי שלא לכבות את הנרות אחר תפילת המנחה, ושיישארו דלוקים גם בצאת החנוכה²¹. אחרי החג: שיירי הפתילות שדלקן ושיירי השמן שבחנוכייה (לא שבבקבוק) – אם לא התנה עליהם תחילה – עושה להם מדורה בפני עצמם ושורפם²². חודש טבת: מצווה לפרסם את

שחרית: כבימים הראשונים (הלל שלם, חצי קדיש, קוראים לכהן "ביום החמישי... מלאה קטורת", ללוי עד "בן צורישדי", ולשלישי – "ביום השישי...". אשרי, ובא לציון, קדיש תתקבל, 'בית יעקב' עד גמירא).

יום שני, ל' בכסלו

ו' דחנוכה – א' דראש-חודש

נוסף על 'ועל הניסים' אומרים 'יעלה ויבוא'. בערבית אין מכריזים 'יעלה ויבוא' לאחר 'השכיבנו', מחשש הפסק, אבל מזכירים זאת לציבור בטפיחה על השולחן. שכח לומר 'יעלה ויבוא' בתפילת ערבית, ונזכר לאחר שאמר "ה" של 'המחזיר שכינתו לציון' – אינו חוזר¹¹.

שחרית – הלל שלם, ואברהם זקן, זבדיה, קדיש תתקבל. שיר של יום, ברכי נפשי, קדיש יתום. מוציאים שני ספרי-תורה, בראשון קוראים בפרשת ראש-חודש, כהן: "וידבר... רביעית ההין", לוי: "עולת תמיד... ונסכה", ישראל: "ובראשי חודשיכם...". בספר השני עולה הרביעי בפרשת נשא: "ביום השישי...". חצי קדיש. אשרי, ובא לציון [ואין הש"ץ מסיימו בקול¹²]. יהללו. הנחת תפילין דרבננתם, קריאת-שמע, פרשיות: 'קדש', 'והיה כי יביאך'. שש זכירות. חליצת התפילין. [הש"ץ יאמר איזה מזמור¹³, כדי לומר אחריו את הקדיש¹⁴] חצי קדיש, תפילת מוסף⁵. 'מצווה להרבות בסעודת ראש-חודש', ולכן יש המוסיפין מאכל מיוחד בסעודת היום לכבוד ראש-חודש, מלבד ההוספה

אף שציון כזה מופיע רק אם נאמר המאמר בשבת, ביום-טוב או במאורע מיוחד. מעלת נר ה' דחנוכה בכלל – להאיר גם 'בחוף', כיוון שיום זה לעולם אינו חל בשבת (שם). בשיחת נר ה' דחנוכה תשמ"מ נתבאר מעלת היום, שבו לראשונה רואים התחלת הוספת האור בעולם לשיטת בית הלל יותר מאשר לדעת בית שמאי – חמשה נרות. ובליקוטי-שיחות חט"ו עמ' 545, מבאר מה שיום זה הוא ער"ח [שבד"כ הוא 'רו"ק כטון'], ומ"מ א"צ לתחנון, אלא הכל נפעל בשלימות מתוך שמחה, הן ע"י עיצומו של יום (חנוכה) והן ע"י עבודת האדם.

(11) שו"ע סי' תכב ס"א, שו"ע אדה"ז סו"ס רצו.

(12) כי אז יתחייב לומר ח"ק מייד, כפי שהורה הרבי – ראה 'התקשרות' גיליון תסו עמ' 15 הערה 16

(13) וראה ב'התקשרות' גיליון תשצ"ו עמ' 17.

(14) ספר-המאמרים (ליקוט) לכ"ק אדמו"ר מהורש"ב, ח"ב עמ' שטו. אג"ק כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו ח"כ עמ' רפג.

הלכות ומנהגי חב"ד

וגלילת ספר שני. הפטרה: "רני ושמחי" (זכריה ב, יד, ז). קרא הפטרה אחרת - קורא אחריה 'רני ושמחי', ואם נזכר אחר הברכות - קורא אותה בלא ברכה.⁵
 המולד: יום ראשון בערב, אור ליום שני, בשעה 10:31. מברכים "ראש־חודש טבת, ביום השני וביום השלישי". אין אומרים 'אב הרחמים'. יום התועדות (וביתר־שאת). ובוודאי אפילו בשבתות החורף יש לחלק ההתועדות או לסדרה באופן כזה, שיוכלו המשתתפים בה להמשיך ההתועדות בסעודת שבת בבתיהם.⁶ מנחה. אין אומרים 'צדקתך'.

יום ראשון, כ"ט בכסלו

ה' דחנוכה - ערב ראש־חודש

מוצאי שבת־קודש: אין מאחרים תפילת ערבית כל־כך כמו בכל מוצאי שבת־קודש.⁵ כשמדליקים נר חנוכה בבית־הכנסת אחרי ערבית, נוהגים להדליק לפני עלינו.⁷ המדליק - יודא שאמר 'אתה חוננתנו', ואם שכח לאומרה - יאמר תחילה את התיבות 'ברוך המבדיל בין קודש לחול'. אחר־כך מבדילים. הסדר בבית: הבדלה, נר־חנוכה, ויתן לך.⁸

* הרבי מציע לתת הערב הוספה מיוחדת ב'דמי חנוכה'.⁹

* ביום זה הגיעו לביתם החסידים שנאסרו עם מאסרו הראשון של אדמו"ר הזקן בשנת תקנ"ט, ונקבע ליום התועדות ושמחה.¹⁰

שניים מקרא ואחד תרגום: למנהג רבותינו, קוראים 'ראשון' או גם 'שני' ביום חמישי בלילה. ביום שישי אחרי חצות, קוראים את כל פרשת השבוע שמו"ת. לאחריה קוראים את שתי הפטרות: הפטרת הפרשה "ויקץ שלמה", והפטרת שבת חנוכה (הנקראת בפועל) "רני ושמחי". למנהג רבותינו קוראים את הפטרת "ויקץ שלמה" ביום שישי, ואת הפטרת "רני ושמחי" בשבת בבוקר לפני התפילה, אחרי שקוראים שוב שמו"ת את ה'שביעי'.

שבת־קודש פרשת מוקץ

כ"ח בכסלו, ד' דחנוכה

* אין לזמר "הנרות הללו" בשבת! אבל מזמרים את סיומו "על ניסוך...".²

* מי שברך ברכת־המזון בשתי הסעודות הראשונות של השבת, ואמר 'ועל הניסים' אך שכח לומר 'רצה', ונזכר לאחר שהתחיל ברכת 'הטוב והמטיב' (אפילו אמר רק מילת 'ברוך' בלבד³) - חוזר לראש, ואומר 'רצה', אבל אין צריך להזכיר 'ועל הניסים'.⁴ שחרית. אמירת תהילים בציבור בהשכמה. אחר־כך, במשך כשעה, לימוד מאמר חסידות. לאחר חזרת הש"ץ: הלל שלם, קדיש תתקבל. שיר של יום, קדיש יתום. מוציאים שני ספרי־תורה. בראשון קוראים לשבעה עולים בפרשת השבוע - מקץ. לאחר מכן, מניחים את ספר־התורה השני על הבימה ואומרים חצי קדיש. הגבהה וגלילה, ואחר־כך קוראים למפטיר בספר השני בפרשת נשא "ביום הרביעי...".¹ הגבהה

1) בש"פ מקץ, שבת חנוכה תשמ"ב, לאחר השיחה הראשונה, אמר הרבי "שבת זאגט מען ניט [=בשבת אין אומרים] "הנרות הללו" (נשמט מההנחה בלה"ק, אך נמצא בהנחות הת' מהתועדות זו), ומאז לא שרו זאת עוד בבית־חינו בשבת.

2) כפי שהחל הרבי פעמים רבות, כמו בשבת חנוכה תנש"א ותשנ"ב (ראה 'בית חיינו' משבתות אלה).

3) שו"ע אדה"ז סי' קפח ס"ט. סידור אדה"ז.

4) שו"ע אדה"ז סי' קפח סעיף יד. ולכאורה גם לדעתו אין איסור להזכיר. (ריכוז הדעות בנושא בס' בירור הלכה תנינא או"ח ח"א עמ' שעא).

תענוג ("געשמאק") בדבר, ועושה זאת מתוך חשק וחיות, ולכן משתדל ומחפש דרכים כיצד לעשות זאת באופן טוב ויפה יותר, אף־על־פי שאינו מחויב בכך.

- והמשל לזה מעבד שמקיים פקודת המלך, שאם אין לו געשמאק וחיות בדבר, ועושה זאת רק מפני שמוכרח לקיים את הפקודה, אזי מקיים הוא את הפקודה כשלעצמה, מבלי להשתדל להדר, כיוון שאין לו געשמאק בזה. מה שאין כן אם הדבר יקר אצלו ויש לו חיות בדבר, אזי משתדל להדר בזה. -

אבל אף־על־פי־כן, הרי הוא מציאות בפני עצמו; ישנו הגעשמאק והרצון שרוצה לקיים את המצוות, וישנה מציאותו של הרוצה.

מה שאין כן מסירת נפש פירושה - שאינו מציאות בפני עצמו כלל, וכל מציאותו היא לקיים רצון העליון.

כוונתו ומטרתו אינה שהוא יהיה ה"חושב", ה"מדבר" וה"עושה"; כוונתו ומטרתו היא שהדבר ייעשה, ובמילא, אין אצלו נפקא־מינה אם הדבר ייעשה על־ידו או על־ידי אחר; העיקר שהדבר ייעשה.

ועל־ידי העבודה דמסירת נפש, שמניח את עצמו הצדה לגמרי, ומניח אפילו את נשמתו, והעיקר אצלו הוא קיום המצווה - אזי משלם לו הקב"ה "מידה כנגד מידה", שהנהגה שלמעלה היא באופן נעלה יותר מנס, שזהו עניין שאינו קשור כלל עם מציאות.

ה. וכיוון שבחנוכה עמדו בני־ישראל במסירת נפש - לכן היה הנס דפך השמן כדי להראות חיבתן של ישראל, שאין לזה שייכות לעניינים של מציאות; על־ידי עניין של הידורים - נמשכת הנהגה של נסים שלמעלה מהטבע, אבל זהו עניין הקשור עם הגוף, עם מציאות. מה שאין כן על־ידי מסירת נפש, שמניח לגמרי את מציאותו - נמשכת הנהגה מלמעלה באופן שאינו נוגע כלל למציאות.

וכמו כן לאידך גיסא - שכאשר הנהגה שלמעלה אינה קשורה עם מציאות, הרי היא מעוררת אצל בני־ישראל להניח את עצמם מתוך מסירת נפש. ודווקא עניין המסירת נפש ישנו בכל בני־ישראל, אפילו קל שבקלים - כאשר הדבר נוגע

ביד חלשים ורבים ביד מעטים" הוא נס שלמעלה מטבע.

ג) הנהגה שלמעלה גם מנס - דבר שאינו מוכרח מצד עניני הגוף, או אפילו מצד עניני הנשמה, אלא זהו עניין של הידור, והידור בענייני הנשמה - כפי שהיה בנס' שמצאו שמן טהור, שזהו עניין הקשור רק עם הנשמה, ויתירה מזה, שהיה רק כדי להראות חיבתן של ישראל (שהרי על־פי דין היו יכולים להדליק גם בשמן טמא, לפי שטומאה דחוויה או הותרה בציבור, והנס היה רק בכדי להראות חיבתן של ישראל).⁸

ג. היות שכל העניינים שלמעלה תלויים בעבודת האדם, ישנם ג' אופנים בעבודת האדם שמביאים ג' אופני הנהגות הנ"ל:

הנהגה טבעית - באה על־ידי קיום התורה ומצוות, כמו שכתוב⁹ "אם בחוקותי תלכו וגו' ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה", וכל שאר הברכות.¹⁰

הנהגה ניסית - באה על־ידי הידור מצווה דווקא; כאשר לא מסתפקים בקיום המצווה רק על־פי דין, אלא מהדרים במצווה, משתדלים שהמצווה תהיה בהידור - אזי נותן הקב"ה "מידה כנגד מידה"¹¹, הנהגה שלמעלה מהטבע.

אבל אופן הנהגה הג' - בא על־ידי מסירת נפש דווקא, שהוא נעלה יותר גם מעניין הידור מצווה.

ד. וביאור מעלת המסירת נפש על הידור מצווה: הידור מצווה פירושו שהאדם מקיים את המצווה לא בגלל שמוכרח לקיימה, אלא יש לו

7) ובפרטיות יותר: גם הנס דנצחון המלחמה חלוק משאר הנסים, שכל הנסים, כמו הנס דיצי"מ והנס דפורים, קשורים עם הגוף (הצלת הגוף או הצלה מיסורי הגוף). משא"כ נס חנוכה קשור עם הנשמה, שהרי הגזירה היתה "להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך", ועל זה עמדו בני" ולחמו מתוך מס"ג, ונמצא, שגם הנס דנצחון המלחמה הו"ע הקשור עם הנשמה. ובוזה גופא ניתוסף עילוי מיוחד בנס השמן - שבעניני הנשמה גופא ה' זה ענין של הידור (מהנחה בלתי מוגה).

8) ראה לקו"ש ח"א ע' 81 ואילך.

9) בחוקותי כו, ג ואילך.

10) שכן, בשביל מי נברא העולם - אם לא בשביל יהודים מקיימי תומ"צ (מהנחה בלתי מוגה).

11) סנהדרין צ, סע"א.

ויכר יוסף את אחיו והם לא הכירוהו (מ,ב,ה)

מסביר אדמו"ר האמצעי:

השבטים בחרו להיות רועי צאן, שהוא עסק קל. הם נמצאים מחוץ לעיר, וכל טרדות העולם אינן מבלבלות אותם מביטולם ומדבקותם באלוקות. אך יוסף מידה אחרת היתה לו – אף שהיה טרוד מאוד בענייני העולם הזה, שהרי היה שליט בכל ארץ מצרים, לא היו העניינים האלה תופסים מקום אצלו שיבלבלו אותו מביטולו ומדבקותו באלוקות.

האחים לא שיערו ולא עלה על דעתם שאפשר להיות בבחינת 'מרכבה' לאלוקות גם בשעה שבחיצוניות טרודים כל-כך בענייני העולם הזה. לכן טעו בו וחשבוהו לאיש מצרי.

(תורת חיים, פרשת ויחי דף קד ע"ב)

וימהר יוסף כי נכמרו רחמיו אל אחיו לבכות ויבא החדרה ויבך שמה... ויתאפק ויאמר שימו לחם (מג,ל-לא)

"וימהר יוסף" – כל ישראל נקראו על שם יוסף, ככתוב (תהילים פ) "נוהג כצאן יוסף", "כי נכמרו רחמיו אל אחיו" – כל אחד ואחד צריך לעורר רחמים רבים על נשמתו, שהיא בחינת 'בנימין', 'בן אוני', היינו להתבונן בגודל הירידה של הנשמה שירדה למטה מטה, ולעורר רחמים על הניצוץ האלוקי שבנשמתו,

"ויבא החדרה" – היינו בחדרי ליבו.

"ויבך שמה" – שמה דייקא, ככתוב (ירמיה יג) "במסתרים תבכה נפשי", כי צריך להיות "חדווה מסטרא דא, ועציבו מסטרא דא" ("חדווה מצד זה ועצב מצד זה"), ככתוב בזוהר (ח"ב רנה).
"ויתאפק ויאמר שימו לחם" – זו התורה, שנמשלה ללחם. כשאדם בוכה ומתמרמר על ריחוקו מאלוקות, גדל צימאנו לדבקה בו יתברך, וכשלומד תורה הרי הוא מתייחד עם האלוקות שבתורה.

(לקוטי תורה ויקרא פר' בהר, דף מ ע"ב)

ואת גביעי, גביע הכסף, תשים בפי אמתחת הקטן (מז,ב)

יוסף – הוא בחינת 'צדיק עליון', שממנו נמשכות נשמות הצדיקים. בנימין – הוא בחינת 'צדיק תחתון', שממנו נמשכות נשמות ה'בינונים'.
גביע הכסף – רומז לאהבת ה', שיש בה תענוג ושמחה הבאה מהתבוננות בגדלות הבורא ('כסף' מלשון 'נכסוף נכספת לבית אביך', ו'גביע' הוא כלי לייין, המשמח אלוקים ואנשים). תענוג ושמחה אלה שייכים בצדיקים בלבד, ככתוב (תהילים צז) "שמחו צדיקים בה", ואילו ה'בינונים' השמחה 'גנוזה' בעבודת ה'.
זו המשמעות הפנימית של הטמנת גביע הכסף של יוסף באמתחתו של בנימין;
יוסף המשיך בחינת אהבה זו, שהיא עבודת הצדיקים, גם לדרגת ה'בינונים' (עלידי בנימין), שתוכל להיות אצלם מעין אהבה זו, לעיתים מזומנים, לפי ערכם ועבודתם.

ויוסף הטמין את הגביע באמתחת בנימין, כי המשכת אהבה זו ב'בינונים' הוא בצורה כזו שהם עצמם אינם יודעים ומרגישים בדבר. והוא בדוגמת שלוש הרגלים, שהם 'מועדים לשמחה' לכל נשמות ישראל, אף שלא כל אחד חש בשמחה זו. וכמו הנשמה יתירה שנמשכת לכל יהודי ביום השבת, שלא כל אחד מרגיש בה.

כך גם ב'בינונים', השמחה מצויה אצלם, אלא שהיא 'גנוזה', והיא מתגלה לעיתים מזומנים.

(לקוטי תורה במדבר דף צ' ע"א וב')

בנפשו¹² (שלא כמו בעניין תורה, צדקה וכו'). ולכן, בחנוכה, שאז היתה ההנהגה מלמעלה להראות חיבתן של ישראל – שעניין זה עוררו בני ישראל על-ידי מסירת נפשם – הרי זה עורר אצל בני ישראל את עניין ה'מהדרין מן המהדרין', היינו, לא רק קיום המצווה כתיקונה, ולא רק קיום המצוות בהידור, אלא מהדרין מן המהדרין, הנחת עצמותו וביטול לגמרי.

ולכן יש בנר חנוכה עניין המהדרין מן המהדרין שאינו בשאר המצוות, וכל ישראל נהגו כן – כיוון שכללות ענינו של חנוכה הוא מהדרין מן המהדרין, ביטול לגמרי, שזהו עניין המסירת נפש.

1. והעניין בזה:

בזמן חנוכה – טמאו כל השמנים שבהיכל¹³, והיינו, שטימאו והרעילו ('מ'הָאֵט אָפְגַע'ס'ס'ט') את עניין השכל, ובמילא, לא היתה יכולה להיות ההנהגה על-פי שכל, והוצרכו לילך מתוך מסירת נפש שלמעלה מהשכל.

שכל – מחייב קיום המצוות כתיקונם, ויתירה מזה, שהשכל מחייב גם קיום המצוות בהידור, כיוון שגם על-פי שכל צריך להיות קיום המצוות מתוך חיות וגעשמתאק, שעל-ידי זה נעשה הידור מצווה; אבל מסירת נפש – אין השכל מחייב. מסירת נפש הוא עניין שאין לו אחיזה בשכל.

ז. ועל-פי הידוע שמכל מועד נמשכת הארה על כל השנה¹⁴, הרי גם ממועד החנוכה צריכים לקחת על כל השנה כולה – שגם קיום המצוות שבכל השנה יהיה מתוך ביטול ומסירת נפש, שזהו תוכן עניין מהדרין מן המהדרין.

זאת ועוד:

ידוע¹⁵ שכל מצווה כלולה מכל המצוות, שלכן "העוסק במצווה פטור מן המצווה"¹⁶. ומזה מובן שמצוות נר חנוכה צריכה להאיר בכל המצוות, שגם בהם יהיה עניין המסירת נפש, שזהו עניין מהדרין

(12) תניא פי"ט. ד"ה אין הקב"ה בא בטרוניא תרפ"ה (סה"מ תרפ"ה ע' רנז ואילך). סה"מ תש"ט ע' 118 ואילך.

(13) שבת שם.

(14) ראה לקו"ת ברכה צח, ב.

(15) ראה סה"מ תרנ"ה ע' לו. המשך תרס"ו ס"ע סת. סה"מ קונטרסים ח"ב תלה, ב.

(16) סוכה כה, סע"א. וש"נ.

מן המהדרין.

11. האמור לעיל שייך ונוגע לפועל גם אצל תלמידי הישיבה:

כללות העבודה של תלמידי הישיבה בלימוד התורה וקיום המצוות יכולה להיות בג' אופנים: (א) שמירת סדרי הלימוד והנהגה כתיקונה הראויה לבחור תמים ("א ערליכער בחור").

(ב) לא רק ששומר סדרי הלימוד, ומיד לאחר הסדר סוגר את הגמרא או את ספר התניא, אלא הלימוד הוא באופן שאינו מביט על השעון, ולומד גם בזמן הפנוי שמחוץ לסדרי הלימוד (ופשיטא שכל ההכנות, לפני הלימוד ולאחרי הלימוד, אינם בזמן הלימוד אלא בזמן הפנוי), כי לימודו אינו מפני ההכרח, אלא מפני יוקר העניין.

(ג) לימודו הוא באופן שמניח את עצמו לגמרי, שאינו מציאות בפני עצמו, אלא כל ענינו הוא למלא את שליחותו של הקב"ה – שהרי כל יהודי הוא שלוחו של הקב"ה להאיר את גופו ונפשו הבהמית וחלקו בעולם על-ידי האור של "נר הוי' נשמת אדם"¹⁷, ולכן עבודתו היא שנוגע לו שהדבר ייעשה, ללא נפקאמינה אם הדבר ייעשה על-ידו אם לאו¹⁸.

וכאשר עבודתו היא באופן של מסירת נפש, שאינו חושב כלל על עצמו, כי אם שהעניין יבוא לידי פועל – שעבודה באופן כזה היא מצד עצם הנשמה, ולא רק מצד הארת הנשמה המלוכשת בגוף ונפש הבהמית – אזי נעשית גם ההנהגה מלמעלה באופן שלמעלה מהטבע וללא אחיזה בטבע כלל, כך שגם כאשר בדרך הטבע אינו רואה שום דרך כיצד לבצע את הדבר, הרי הוא מצליח באופן שלמעלה מהטבע.

12. ועניין זה – הנחת עצמותו מתוך מסירת נפש – בא על-ידי לימוד פנימיות התורה דווקא:

גם על-ידי לימוד נגלה שבתורה מיתוסף חיות בקיום התורה ומצות, שיורגש אצלו יוקר התורה ומצות, ועל-ידי זה יקיים את המצווה לא רק כתיקונה אלא גם באופן של הידור מצווה. אבל,

(17) משלי כ, כז. וראה תניא שם.

(18) בזכרון אחדים: אלא שזכה שהדבר ייעשה על-ידו (חסר קצת).

פרשת מקץ

כי נשני אלקים... כי הפרני אלקים (מא, נא-נב)

מפרש הרב המגיד: 'אפרים' ו'מנשה' מסמלים את עבודת הצדיק ועבודת הבעל-תשובה. בשניהם מופיע טעם קריאת שמותיהם על מעשיהם שבעבר: "כי נשני... כי הפרני". וכדלהלן:
אפרים – מלשון "כי הפרני אלקים", היינו עבודת הצדיק: הצדיק "פרה ורבה", ומתחזק בעבודתו כתוצאה מתורתו, תפילתו וקיום המצוות שלו עד עתה.
מנשה – מלשון "כי נשני אלקים", היינו עבודת הבעל-תשובה: אדם ש'שכח' את הקב"ה, וכשנותן ליבו לחזור בתשובה, הרי תוקף וחוזק עבודת ה' שלו, הוא בגלל שבעבר 'שכח' זאת.
 נמצאנו למדים: הצדיק עובד את ה' כתוצאה מעבודת ה' שלו בעבר, ואילו הבעל-תשובה עובד את ה' מהעדר עבודת ה' בעבר.

(אור תורה בראשית פר' ויחי דף כ' ע"ב)

לכו אל יוסף, אשר יאמר לכם תעשו (מא, נה)

אשר יאמר וכו': לפי שהיה יוסף אומר להם שימולו, וכשבאו אצל פרעה ואומרים: כך הוא אומר לנו... אמר להם: כל אשר יאמר לכם תעשו... (רש"י)
 כל ישראל נקראו על שם יוסף, ככתוב (תהילים פ) "נוהג כצאן יוסף".
 יוסף, גם בהיותו מלך במצרים, ערוות הארץ, לא הפריעוהו ענייני המלוכה מלעבוד את ה' יתברך. ולא עוד, אלא גם הכריח את אנשי מצרים ("ערוות הארץ") שימולו (ועד שפרעה עצמו ציווה עליהם לשמוע בקולו של יוסף), על-אף היותם שטופי זימה, ובזה הכניע את בחינתם (ראה מורה נבוכים ח"ג פל"ה).
 כך כל אדם הנמצא ב'מצרים' במשמעותה הרוחנית, בין יהודים הרחוקים מאוד מיהדות, עליו להתחזק בתורה ובמצוות, ולא עוד, אלא שעליו להשפיע עליהם ולקרבתם לתורה ולמצוות.

(לקוטי שיחות כרך י' עמ' 141)

וירא יעקב כי יש שבר במצרים (מב, א)

פירש הרב המגיד ממזריטש:
 יעקב ראה שיש ניצוצי קדושה במצרים, שנפלו לשם בסוד 'שבירת הכלים', ולכן יש צורך לרדת למצרים כדי להעלות את הניצוצות האלה לקדושה.

(אור תורה בראשית דף יט עמ' ב)

לפני שנאסר אדמו"ר הזקן במאסר הידוע בפטרבורג, ציווה כי אחד מחסידיו ייסע תיכף ומיד לברדיטשוב, למסור 'פדיון נפש' עבורו לרב הצדיק רבי לוי-יצחק.
 אחד החסידים נסע מיד לברדיטשוב, אך כשהגיע לשם ונכנס אל רבי לוי-יצחק, נוכח כי בגלל החיפזון לצאת לדרך שכח לשאול מה שם אימו של הרבי (כידוע ומקובל שבכל 'פדיון נפש' מזכירים את שם האם).
 על שולחנו של רבי לוי-יצחק היה מונח באותה שעה חומש. פתח רבי לוי-יצחק את הספר וימצא כתוב "וירא יעקב כי יש שבר במצרים". אמר רבי לוי-יצחק: "שבר" ראשי תיבות שניאור בן רבקה.
 (בית רבי פרק כ)

ותורה אור²⁰, ומאור שבתורה, זוהי פנימיות התורה²¹.

וכאשר כל בני-ישראל מתנהגים באופן כזה – אזי נעשה עניין "כליא רגלא דתרמודאי"¹³, תרמודאי אותיות מורדת²², היינו, שמתבטל עניין המרידה באלקות, ונעשה אור בכל העולם כולו.
 י. (ואמר כ"ק אדמו"ר): מנהג ישראל ליתן מעות חנוכה²³ (ונתן בידו הקדושה לכל אחד מהתלמידים שקל אחד).

(משיחת ליל נר חמישי של חנוכה, לתלמידי ישיבות תומכי תמימים דברוקלין, בחדרו הקדוש, ה'תשי"ג. תורת מנחם כרך ז עמ' 241-246, בלתי מוגה)

20 משלי ו, כג.

21 ראה פתיחתא דאיכ"ר ב ובפי' יפה ענף שם. ירושלמי חגיגה פ"א ה"ז ובפי' קה"ע שם. המשך תער"ב ח"ג ע' א' שכב. סה"מ תרפ"ט ע' 176. וש"נ.

22 עמק המלך שער קרית ארבע ר"פ קיא (קח, א). קה"י ערך תרמוד.

23 ראה גם שיחת ליל נר חמישי דחנוכה דאשתקד ס"ד (תורת מנחם – התועדויות ח"ד ס"ע 230 ואילך). וש"נ.

(19) תהלים עג, כח.

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 276 ש"ח (ב'4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 138 ש"ח (ב'2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 6084000.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

חיזוק התשוקה לביאת המשיח

'מוסיף והולך' בעניינים המביאים את הגאולה בפועל

כיוון שנוסף לכך שדורנו זה הוא דור האחרון של הגלות, סוף הגלות, דור הראשון של הגאולה, התחלת הגאולה, נמצאים אנו בימי סגולה השייכים לגאולה... יש להוסיף מיום ליום (כהוראת ימי חנוכה ש"מכאן ואילך מוסיף והולך" – ובאופן של פעולה נמשכת גם לאחרי ימי חנוכה, שהרי, "מעלין בקודש ו(על אחת כמה וכמה ש) אין מורידין") בעניינים המביאים את הגאולה בפועל ובגלוי. ומהם:

חיזוק האמונה, התשוקה והציפייה לביאת המשיח, עד כדי כך שכל זמן שמושיח צדקנו עדיין לא בא בפועל ובגלוי, ימיו חסרים, כדברי יעקב שאפילו מאה ושלושים שנה הם "מעט", כיוון שעדיין לא באה הגאולה בפועל.

ועוד ועיקר: להוסיף בלימוד והפצת פנימיות התורה (והתורה בכלל – עניינו של יעקב), שמן (רזין דרזין) שבתורה, באופן שמאיר "על פתח ביתו מבחוץ", "יפוצו מעינותיך חוצה", "עד דכליא רגלא דתרמודאי". וכפשוט – ההוספה במבצע חנוכה כפשוטו, כולל גם עריכת התוועדות של שמחה, כדעת הרמב"ם שימי חנוכה הם "ימי שמחה והלל", והוספה בקיום המנהג דנתינת מצות חנוכה וכיוצא בזה. ויהיירצון שעוד לפני ההוספה בענייני חנוכה במעשה בפועל ייתן הקב"ה "מעוה חנוכה"... ל"נער ישראל ואוהבהו" בעניין הכי נחוץ ומוכרח – להביא את הגאולה האמיתית והשלימה עלידי דוד מלכא משיחא (ש"בשמן קדשי משחתיו") בפועל ממש, ועלידו תהיה חנוכת בית המקדש השלישי... וכיוון שהגאולה תבוא תיכף ומיד, ביום ראשון דראש-חודש טבת, יהיה העשירי בחודש יום-טוב, כפסק' דין הרמב"ם בסיום וחותרם הלכות תעניות "כל הצומות האלה עתידים ליבטל לימות המשיח, ולא עוד אלא שהם עתידים להיות ימים טובים וימי ששון ושמחה".

(משיחת ש"פ מקץ, שבת חנוכה ה'תשנ"ב – ספרהשיחות תשנ"ב, כרך א, עמ' 201-208)

רמז ברור לקץ הגאולה

[...] הטעם שבני-ישראל (השקועים באחכה לו בכל יום שיבוא) מחפשים בכל מצווה ויום-טוב את השייכות עם ביאת המשיח – כיון שבימות המשיח יהיה שלימות הגילוי דאמיתית העניין במצווה ויום-טוב זה... ועל דרך זה מובן גם בנוגע לפרשה שקוראים בשבת חנוכה: מיד כשיהודי שומע בקריאת התורה את המילה "מקץ" – מתעורר הוא: אהה! זה מרמז על קץ הגלות, וקץ הימים וקץ הימין. קץ הגאולה! לאחר מכן כאשר הוא קורא ושומע את ההפטרה – "ראיתי והנה מנורת זהב כולה גוי" – הוא שומע מיד שמדובר בנוגע לגאולה העתידה!

(ש"פ מקץ ה'תשנ"א – התוועדות תשנ"א כרך ב' עמודים 65-66)

ומפורסמים החילוקי דעות בזה של רבני אה"ק ת"ו עם הטעמים ונמוקים שלהם". במכתבו לרב לייבוב מדבר הרבי על 'מצבר', ומבקשו לברר "איך פועלים המכונות במקום פלוני ובהנוגע לשמוש פלוני" וכולי. בו' תשרי תש"כ (אגרות קודש כרך יט עמ' ח) משגר הרבי "המחאה פרטית השתתפות סמלית בענין האמור" של קניית מכונה = מצבר זרם, להנהלת בית המדרש "בית ישראל" של חסידי קרלין וסטולין בעיר הקודש ירושלים, אשר החליטו לקנותה על מנת שתספק את צרכי החשמל של בית הכנסת, וכתבו על כך לרבי. אגב יש לציין, כי באגרתו משנת תשט"ז (כרך יב עמ' קצב) מסביר הרבי כי מפאת "שיש מחמירים ביותר המפקקים גם בהיתר זה [=של שעון שבת]"... "לכן הנני מושך את ידי מלתת עצה באופן רשמי", אבל ליחידים הורה להשתמש בזה – ראה שולחן מנחם כרך ב' עמ' קעג ובהערות שם.

אין בו תועלת"... עוד בראשית הדרך הבטיח הרבי בקשר לכך (אגרות קודש כרך כד עמ' פח): ובלי נדר אשתף קופת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיאנו – מייסד כפר חב"ד ומנהלו – לסלק חלק העשירי מכל הוצאות הקשורות בזה. ובהתאם לזה, הנה בחודש שבט תשכ"ח כתב להרב נחום טרבניק: כמה בדיוק מוגיע ממני על חשבון הגנרטור?.

תרומה למצבר

השימוש בחשמל בארץ הקודש העסיק את הרבי שנים קודם-לכן. כבר בשנת תשי"ט (אגרות קודש כרך ח"י עמ' חצר) כתב בנושא להרה"ח ר' ישראל לייבוב (ז"ל); הרבי היה מודע ל"השיטות והמנהגים בחוגים שונים בארץ הקודש תבנה ותכונן" (במכתב מיום כ"ד כסלו תשי"ז – אגרות קודש כרך יד עמ' רח); וציין במכתב קודם (מכתב כ"ב כסלו תשי"ז – שם עמ' רד): "שכבר ידועים

'הפצת היהדות': ספר חובה לשליח ולכל יהודי

החובה לקרב יהודים לתורה ואיך לעשות זאת - לאור תורתו והזכותיו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש

הספר מציג את גישתו הייחודית של הרבי לנושא זה, מפרט את שפע הברכות המובטחות לעוסקים בכך, ומביא שלל הוראות באשר לכל ההיבטים בפעולת קירוב הלבבות

ליקוט: הרב אברהם שמואל בוקיעט • עריכה: מנחם ברוד • הוצאת צאגו"ח • 368 עמודים

הפצה: קה"ת, חישי. להשיג בחנויות הספרים ובטל' 1700-704120

יהי אור – החשמל ומשמעותו

”לך תעשה אור ליהודים”, אמר הרבי לחשמלאי שלו, שזכה ל’קירובים’ נדירים • כיצד מותר להשתמש בתיבת ‘חשמל’, וכיצד הנושא קשור • ומה תבע הרבי בעניין הגרנטור בכפר-חב”ד? • רשימה שניה

החשמלאי של הרבי

הרה"ח ר' משה צווייג (ז"ל) נולד למשפחה בעלזאית בפולין ושימש כחשמלאי של הרבי במשך שנים רבות. ה'מיקרופון של הרבי' נשמר בביתו מכוסה בבד לְכַד אָדוּם. ביום של התוועדות [שהייתה ידועה מראש] היה סוגר את עסקיו בשעות הצהריים, ולא הלך ללקוחותיו בשום אופן. נפשית ופיזית התכונן להתוועדות, ולבני ביתו הורה: אם אנשים יתקשרו לא לקרוא לו לטלפון, אבל אם יצלצלו מליובאוויטש – להזעיק אותו מיד. שעות רבות היה מבלה בהתוועדויות ולפעמים הגיע לביתו בשעות הקטנות של הלילה. בשום אופן לא הסכים לוותר על הזכות לטפל בענייני החשמל הכרוכים בהכנות להתוועדות. פעם הותקף עליידי גויים שחורים בדרכו מעבודתו, וכתוצאה מכך סבל מפגיעה בדרכי הנשימה ונלקח ל'בית רפואה'. ביקשו לנתח אותו אך הוא סירב, מכיוון שהרבי לא השיב לשאלתו בנושא. מושב לרופא טען הלה כי אינו לוקח אחריות על תוצאות הסירוב לניתוח. כשסיפר זאת לרבי אמר לו הרבי: "גיי מאך ליכטיג ביי אידן

[=לך תעשה אור ליהודים], הרי אתה חשמלאי". בעקבות דברי הרבי החל לעסוק גם ב'מבצעים', ולבית הרפואה כבר לא חזר, ברוך ה'. אחד מנכדיו של ר' משה צווייג נולד בכ"ו באלול. בני משפחתו ביקשו שהוא ישתתף בשמחת ה'ברית מילה' שהתקיימה בארץ-הקודש, אך היה ברור שהוא יפסיד התוועדויות, כמו גם את תפקידו בהכנת בית המדרש של 770 לחגים. הוא שאל על כך את הרבי והציע את התלבטותו, והרבי הפנה אותו להרב זלמן שמעון דבורקין (רב שכונת קראון-הייטס). הרב פסק לו שישאר בברוקלין, שאילולי כן בית המדרש לא יהיה מוכן לימים הנוראים (חשמל מזגן וכדומה). כשמסר את תגובת הרב, עודדו הרבי ואמר: "אל תדאג, אתה תשתתף בחגיגת ה'בר מצווה' שלו... וכך אכן היה (הלה זכה להשתתף אף בחתונת אותו נכד). בני ביתו של ר' משה זכו לקירובים מהרבי והרבנית ע"ה (הפרטים מ'סיפור אישי', פ. ברוד, כרך א' עמ' 80-86).

היתר לשימוש ב"חשמל"...

איך נדרש הרבי לפסוק שמותר להשתמש בתיבת "חשמל"? פעם פנה הגה"ח ר' מנחם זאב הלוי גרינגלאס אל הרבי במכתב ובו העיר כי לדעתו יש בעיה עם השימוש בתיבת "חשמל" על פי הנאמר בספרים. במכתב חוזר הגיב הרבי (אגרות-קודש כרך יא עמ' שנט): הנה צריך-עיון גדול היסוד על זה. ומה שמצינו לגמרא חגיגה [=יג, סוף עמוד א: דחשמל קאי על מלאכים] (ועיין גם-כן בפירוש רש"י יחזקאל א, כז [=לא נתן רשות להתבונן במקרא זה]), הרי שם מדבר בהנוגע לענין לא בהנוגע להתיבה. ובפרט על-פי המבואר בכמה מקומות ב'עץ חיים' ובכלל בספרי הקבלה שזהו שייך לקליפת נוגה, ועיין ב'עץ חיים' שער החשמל ובמאמר כ"ק אדמו"ר הצמח צדק נדפס בהוספה לתורה אור [דף קלט, ד.]. – הוצאת קה"ת. מה הביא את הרב גרינגלאס להידרש לעניין? ובכן, הייתה זו התכתבות עקיפה שניהל הרבי דרכו עם הרב ריא"ז מרגליות. בין השאר קבע הרבי (אגרות-קודש כרך יא עמ' קסח) שההשתתפות בבחירות ל"כנסת" – היא חובה, מכיוון שכך הייתה הנהגתו של כב' קדושת אדמו"ר מוהרי"צ – ובלשונו הק': ולהבחירות לכנסת הראשונה ציוה והשתדל שישתתפו בהם, שמוזה מובן שלא רק שמותר הדבר, אלא שמחוייבים בזה. הרבי הסביר ש"הנמצאים שם [=בארץ-הקודש] ומשתתפים באיזה עניין שיהיה שם" – ורק באי הליכה לבחירות מבליטים קנאותם – הרי זה היזק הרבים! כדוגמה ציין הרבי: "כדאי לשאול את הנ"ל אם נהנה הוא ומשלם (למסייעים עלידייזה) בעד שירות המים, החשמל וכיוצא-בזה". בתגובה השיב הלה שתשלומיו מיועדים רק "בעד הטרחה" – על כך הגיב הרבי (שם עמ' שנו): ואם זהו מג' עבירות הנ"ל – הרי אין תירוץ שיוכלו לקחת בעל-כרחו. ובפרט – הרי אפשר להשתמש בנרות ובנפט, וכן להשתמש במי מעיינות וכיוצא-בזה...

תאורה וגרנטור בכפר חב"ד

בכ"ח אלול תשט"ז (אגרות-קודש כרך יג עמ' תפד) כתב הרבי אודות התקנת החשמל בכפר חב"ד: שאלתי את המזכיר הר' מ"מ שי' מהנעשה אודות הפראזשעקטאר שעדיין לא הותחל, וכנראה מהפ"כ [=מהפרטי כל] הנ"ל גם אורות החשמל אינן במקומן עדיין. ותקותי שגם בזה ימהרו ככל האפשרי, כיון שמיט"ו מנחם אב הימים מתקצרים וכו'... "לפי עניות-דעתי זהו ענין עצום" כך התבטא הרבי בפני הגאון החסיד ר' ברוך שמעון שניאורסון כשביקרו בחודש אדר שני תשכ"ז ('מקדש מלך' כרך ד' עמ' שצו), ומדובר היה אודות הקמת הגרנטור בכפר חב"ד הפועל בשבתות וימים טובים. כאשר ניגשו להגשים את הרעיון הביע הרבי את סיפוקו ("שמחתי במאד להתעוררות לבב כמה וכמה [כן ירבו] לתקן גענעראטור...") ואיחל (אגרות-קודש כרך כד עמ' פח): ויהי רצון שיעשו בכל זה בזריזות הכי גדולה, ויפה שעה אחת קודם! וזכות הרבים מסייעתם, וברכת כ"ק מו"ח אדמו"ר תלוּם ותצליחם בזה ובכלל. ועוד הגדיל הרבי ובחתימתו הוסיף: "המצפה ומשתוקק לבשורות טובות בזה ובכלל כיוצא בזה". ובמברק ששיגר הרבי לאדם פרטי באותה תקופה (אגרות קודש שם עמ' צו) כתב: במענה למכתבו יעזור להג'רייטאר בכפר שחונץ במאד בברכה. ובמכתב לאותו אחד שנשלח אחר-כך הוסיף: "ולפלא הספק שלו מלכתחילה". ועוד: "ומובן אשר יפה שעה אחת קודם". נראה שהעניין נסחב ולא בא לביצוע במהירות, ועל כך הביע הרבי אכזבתו (שם עמ' קצד): נתאכזבתי רבות מה"פעולות" בענין הגרנטור, קויתי שיוקם שבת א' [אחת] קודם, ומאז עברו כמה-יכמה חדשים!... המענה לשאלתם – בפרש"י בלק (כב,ז): באם יקנהו בשעה הזאת (תיכף-ומיד לקבלת מכתב זה) יש בזה ממש, ואם כו'. עיון קל בפירוש רש"י אליו מציין הרבי מבהיר את כוונתו הקדושה – כי זקני מדין "אמרו, אם יבוא עמנו בפעם הזאת, יש בו ממש, ואם ידחנו